

УДК 316.344.34:378.2

Л. Л. Юзва, канд. соціол. наук
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

"ЧОМУ УКРАЇНСЬКИХ ВНЗ НЕМАЄ¹ У СВІТОВИХ РЕЙТИНГАХ?": ВІДПОВІДЬ СУЧАСНОГО СТУДЕНТА-ВИПУСКНИКА

У статті автор аналізує масив відповідей (на запитання щодо "відсутності" вітчизняних ВНЗ у сучасних світових рейтингах) студентів-випускників одного з провідних українських університетів. Для аналізу масиву отриманих відповідей було використано метод контент-аналізу.

Ключові слова: університет, світовий рейтинг, контент-аналіз, освіта.

Non progredi est regredi

Сучасна система вищої освіти в Україні – це один із сьогоднішніх каменів спотикання для українського народу. З одного боку – вона не може відірватися від старої радянської системи, її принципів та характеристик, а з іншого – знову ж таки, не може інтегруватися до світової, відповідати її вимогам та запитам. У зв'язку із цим виникає низка проблем, які прямо впливають на суспільне життя в цілому. Водночас варто відмітити, що вади та проблеми вищої освіти в Україні постійно актуалізуються на різних рівнях суспільного та громадського обговорення.

Зокрема, необхідності реформування вищої освіти в Україні присвячено публікацію в. о. ректора НУТУ "КПІ" М. Згуровського, в якій він називає однією з основних причин, з яких вітчизняна освіта на сьогодні не є конкурентоздатною, недостатне (занадто мале) фінансування державою освітньої галузі [1]. С. Курбатов у своїй статті теж перераховує низку проблем, які супроводжують освітній процес в Україні, та переконує в необхідності створення в нашій державі університету (або університетів) світового класу задля матеріалізації ідеї елітного навчального закладу ХХІ ст. [2]. Серед основних проблем, які обтяжують вітчизняну систему освіти, він називає відсутність фінансового ресурсу та ефективного університетського менеджменту.

¹ Мається на увазі те, що вони посідають надто низькі позиції.

Він стверджує, що "на даний момент українські університети є надто зашореними, надто погано укомплектованими викладачами, надто корумпованими та надто бідними" [2]. Ректор ще одного з українських ВНЗ² Б. Мокін у своїй публікації, порушуючи проблему необхідності реформування радянської системи атестації наукових та науково-педагогічних кадрів, водночас заострює увагу і на низці проблем системи вищої освіти в Україні, як і автори, що згадувалися вище [3]. Загалом у статті наводиться порівняльний аналіз вітчизняної та західної систем освіти й, зокрема, атестації наукових кадрів, а також надається низка пропозицій щодо вдосконалення згадуваної системи. О. Лєновицька у своїй публікації чітко окреслює вади українських університетів – однією з головних серед них вона називає інформаційну закритість, небажання надавати громадськості інформацію про свою діяльність [4]. І ще одна публікація, яку не можна обійти увагою, це стаття-інтерв'ю з відомим ученим М. Стріхою [5]. У ній надзвичайно детально розглянуто велику кількість проблем вітчизняної системи освіти з точки зору вченого та викладача. Основними негараздами М. Стріха вважає безгрошів'я, низький соціальний статус освітян, зношеність матеріальної бази та невідповідність суспільного запиту й того, що роблять освітні заклади [5, с. 32].

Усі ті причини й проблеми, які називаються ректорами, викладачами, науковцями, й призводять до того, що у світових рейтингах українські ВНЗ посідають надзвичайно низькі позиції. Однак відповіді експертів з числа тих, хто керує освітою в країні в цілому, з вищого керівництва ВНЗ, викладацького складу тощо є лише одним боком медалі. Оскільки у нашій державі "в жорна" системи вищої освіти постійно потрапляє значний відсоток людей, то й трактувань проблем вищої освіти в Україні може бути майже стільки ж. До того ж, сучасні можливості, які надає нам Інтернет, часто "спрощують" життя і, набравши запит у відповідній комірці, можна отримати відповідь на, фактично, будь-яке з питань. Наприклад, звернувшись до питання: "Чому українських університетів немає у світових університетських рейтингах?", можна отримати і фахові відповіді-позиції, і просто окремі думки. Однак щоб дати вагому, достовірну відповідь, варто все ж звернутись до фахівців, оскільки просто особистої думки в сучасному світі видається замалім. Але на даному етапі виникає нове питання: хто ж найкраще розуміється на тих причинах, через які вітчизняні вищі навчальні заклади пасуть задніх у більшості світових рейтингів? Звісно, це і ті, хто керує освітою в країні в цілому, і вище керівництво ВНЗ, і викладацький склад, про що йшлося вище. Однак, варто зайти також і з іншого боку та пригадати про "справжніх" експертів, які відчувають усі вади сучасної системи освіти на собі, – це студентство.

Фактично, саме студенти є чи не найбільш чутливими експертами з питань переваг та недоліків сучасної системи освіти, оскільки вони безпосеред-

² Вінницького національного технічного університету.

ньо перебувають у даній системі, не мають дієвих важелів впливу і сприймають усе через призму постійного включення в освітні процеси. Ґрунтуючись на даній позиції, було проведено соціологічне дослідження з використанням двох методів: експертного опитування³ та аналізу документів, а саме – контент-аналізу.

Таким чином, *метою* даної публікації є представити результати проведеного дослідження. Завдання, які було виконано для досягнення даної мети: 1) сформовано та обґрунтовано вибіркочу сукупність респондентів; 2) проведено експертне опитування; 3) до зібраного масиву відповідей застосовано контент-аналіз; 4) проаналізовано результати контент-аналізу та зроблено висновки; 5) запропоновано рекомендації щодо подолання проблем системи вищої освіти в Україні.

Методологія дослідження

1-й етап дослідження. Для проведення експертного опитування необхідно було сформувати перелік респондентів, які братимуть участь у дослідженні. З одного боку, генеральну сукупність могли б скласти студенти I–VI курсів, що нині навчаються. Однак виникає питання – чи є експертами студенти I або, навіть, II курсів? Очевидно, що ні. На підтвердження такої відповіді було проведено пілотажне опитування студентів I курсу, яке виявило, що відповіді студентів на запитання "Чому українських університетів немає у світових університетських рейтингах?" не є їхніми власними позиціями, аналітичними міркуваннями, а лише запозиченнями. Власні експертні думки можуть представити лише студенти, що навчаються на останніх курсах, оскільки вони знайомі з усіма формами роботи, видами контролю, викладацьким складом, структурою університету і т. п. Тож *емпіричним об'єктом* даного дослідження стали студенти V курсу факультету соціології Київського національного університету (максимально досяжні досліднику⁴). До того ж Київський національний університет імені Тараса Шевченка вважається одним з найкращих (чи навіть найкращим узагалі) серед українських ВНЗ, однак навіть з його рівнем він посідає низькі позиції у світових університетських рейтингах. Тож, *генеральна сукупність* складала 26 об'єктів, однак *обсяг вибірки* становить – 21 одиницю (у зв'язку з відсутністю деяких студентів).

Предметом дослідження, власне, є типи, види причин, через які українських університетів немає у світових університетських рейтингах, та їх походження.

³ Експертне опитування тут використовується не зовсім у "чистому" розумінні й значенні цього методу в класичній соціології.

⁴ Під час проведення експертних опитувань фактор досяжності експертів часто є вирішальним.

2-й етап дослідження. Методи дослідження. Відбулося покрокове застосування двох методів, про що вже зазначалося вище. Спочатку студентам було запропоновано письмово дати розгорнуту відповідь на поставлене запитання, висловити власні думки. Опитування проводилось аудиторно, студенти заздалегідь не були поінформовані про запитання задля зменшення запозичень у їхніх відповідях. Тобто використано *метод експертного опитування*. До масиву відповідей було застосовано *метод контент-аналізу*. При проведенні контент-аналітичного дослідження необхідно враховувати такі моменти. Застосування кількісних процедур до аналізу документів можливе лише за умови чітко розробленої, незмінної в процесі дослідження, повної (що охоплює всі можливі варіації прояву кожної категорії) кодувальної схеми. Формалізованість контент-аналізу потребує попереднього етапу розроблення категоріальної схеми, обґрунтування її застосування до наявних об'єктів дослідження, інтерпретацію категорій аналізу мовою документів, які будуть досліджуватися. Ґрунтуючись на даних вимогах, було розроблено кодифікатор, що включив у себе як усі можливі варіації прояву кожної категорії, так і категоріальну схему та відповідні коди.

Результати дослідження

У статті представлені лише найбільш значущі результати роботи. І перш за все варто виділити ті сфери, в яких є проблеми, що й призводять до розташування українських університетів на таких низьких позиціях у рейтингах. Їх представлено на рис. 1. Доцільним було застосувати аналітичне групування і об'єднати такі категорії, як "Кадровий відділ" та "Випускник" з категорією "ВНЗ", що є логічним (див. рис. 2).

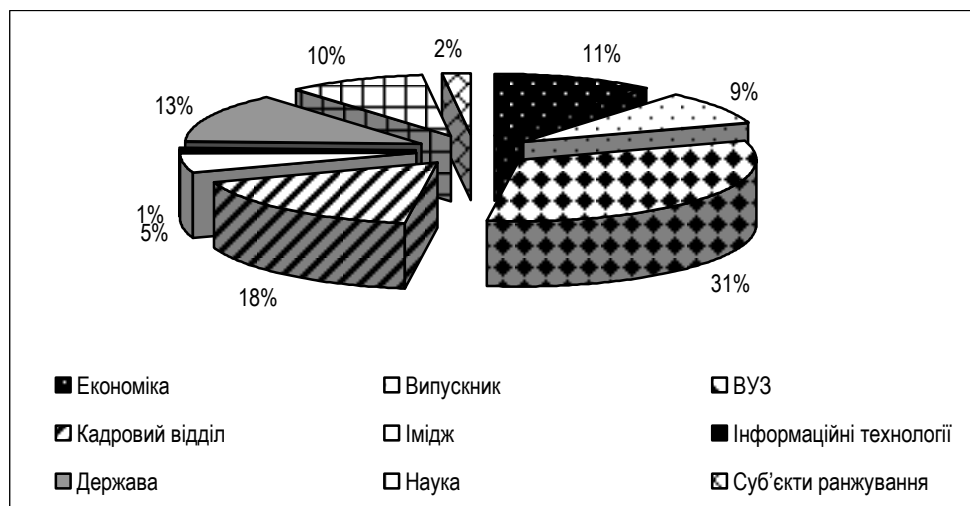

Рис. 1. Розподіл категорій дослідження

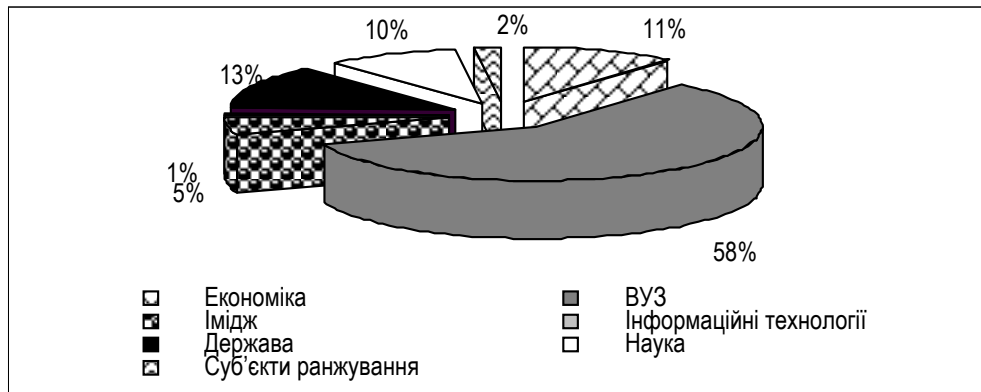

Рис. 2. Розподіл категорій дослідження після групування

Тож варто розглянути саме ті сфери, на які припадають значні відсотки причин, з яких українських університетів немає у світових університетських рейтингах. Це, перш за все, сфери, яким відповідають категорії "Економіка", "ВНЗ", "Наука", "Держава".

Категорія "Економіка" (Рис. 3)

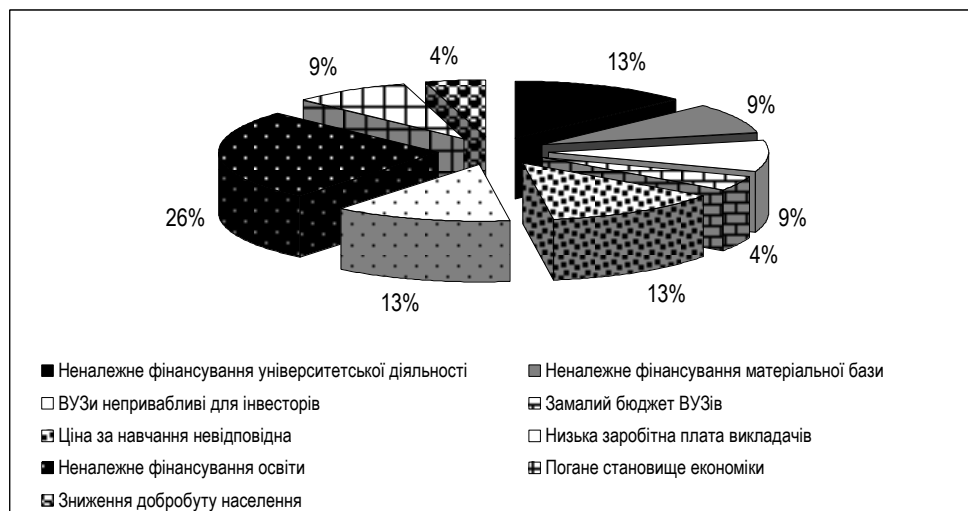

Рис. 3

У лідери тут беззастережно виходить неналежне державне фінансування освіти (26%). На другій позиції – неналежне фінансування університетської діяльності самими ВНЗ, низька заробітна плата викладачів та невідповідна ціна за навчання (по 13%). Третю позицію посідають неналежне фінансування ВНЗ матеріальної бази, непривабливість ВНЗ для інвесторів та поганий стан економіки (по 9%).

Категорія "ВНЗ" (рис. 4–5)

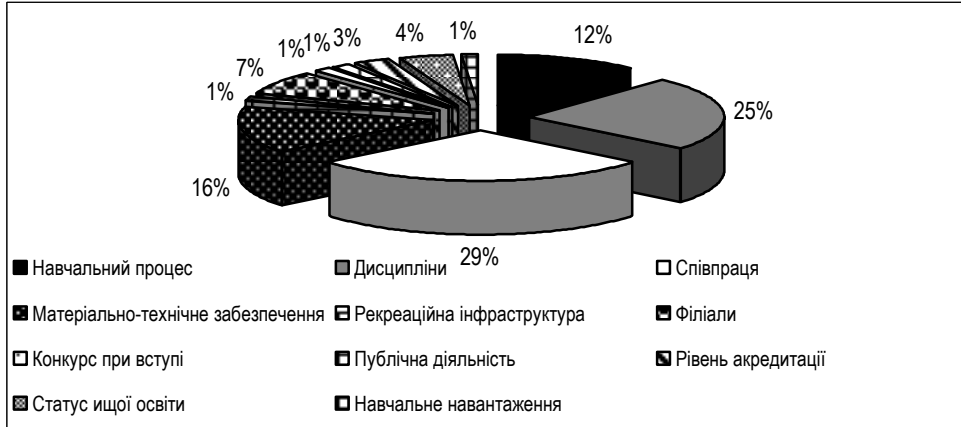

Рис. 4

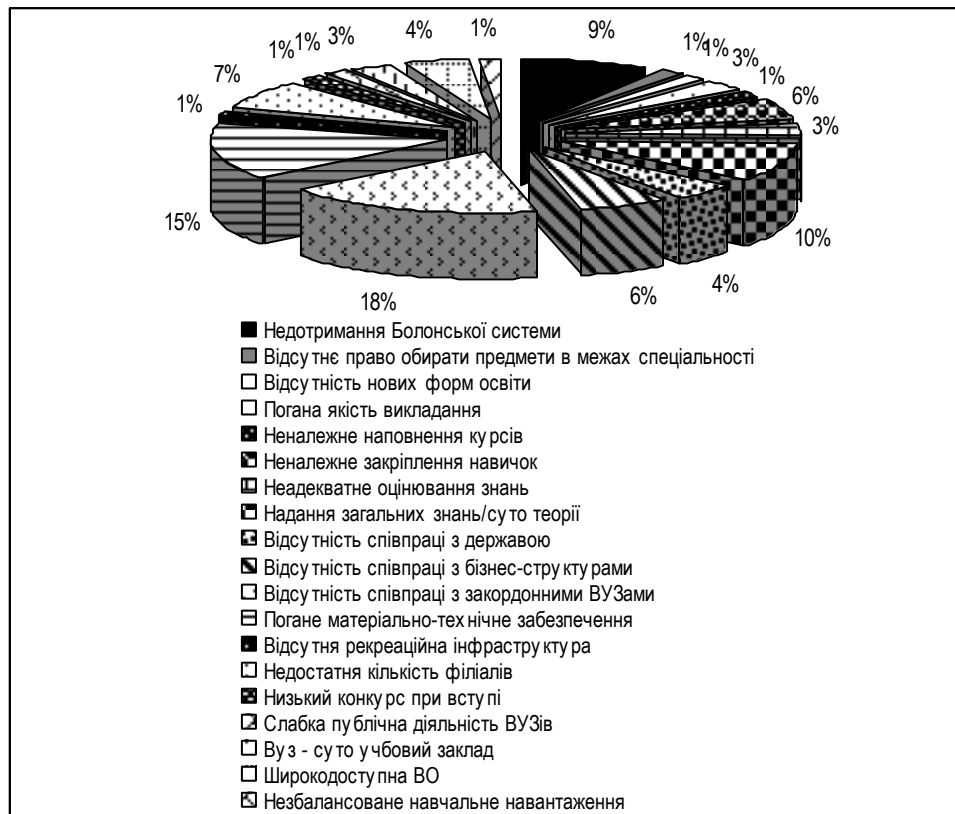

Рис. 5

Оскільки саме ВНЗ є безпосереднім суб'єктом освітнього процесу, то які б зовнішні причини його низьких позицій у рейтингах не називалися, внутрішні причини матимуть більшу вагу. Тому тут варто представити розгорнутий аналіз. По-перше, в межах ВНЗ відсутність різного роду співпраці (29%), невідповідність навчальних дисциплін (25%), погане матеріально-технічне забезпечення (16%) та вади навчального процесу (12%) і є тими основними "напрямами", в яких зароджуються причини, з яких українських університетів немає у світових університетських рейтингах. Якщо ж, по-друге, подивитись детально, то можна побачити, що основними "вадами" сучасного університету є відсутність співпраці із закордонними ВНЗ (18%), погане матеріально-технічне забезпечення (15%), надання студентам лише теоретичних знань (10%) та недотримання вимог Болонської системи (9%).

Категорія "Кадровий відділ" (рис. 6)

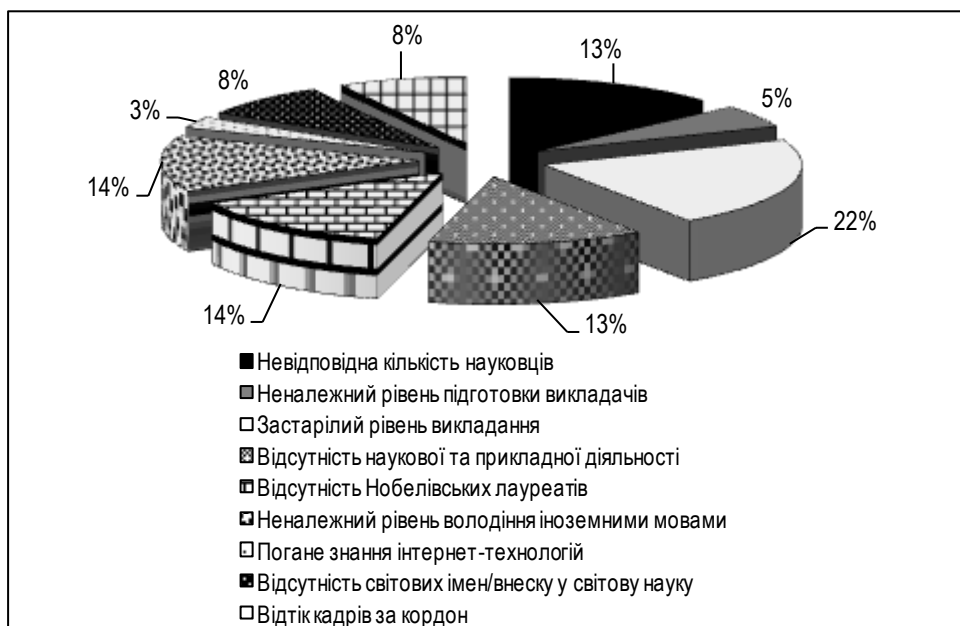

Рис. 6

Кадровий відділ теж є складовою життя університету, але оскільки в його межах було виділено значну кількість помилок, то він був виокремлений для аналізу в окрему категорію. І лідирує тут застарілий рівень викладання (22%). Другу позицію займають відсутність наукової та прикладної діяльності, неналежний рівень володіння іноземними мовами та відсутність нобелівських лауреатів (по 14%). Також значний відсоток має мала кількість науковців (13%).

Категорія "Випускник" (рис. 7)

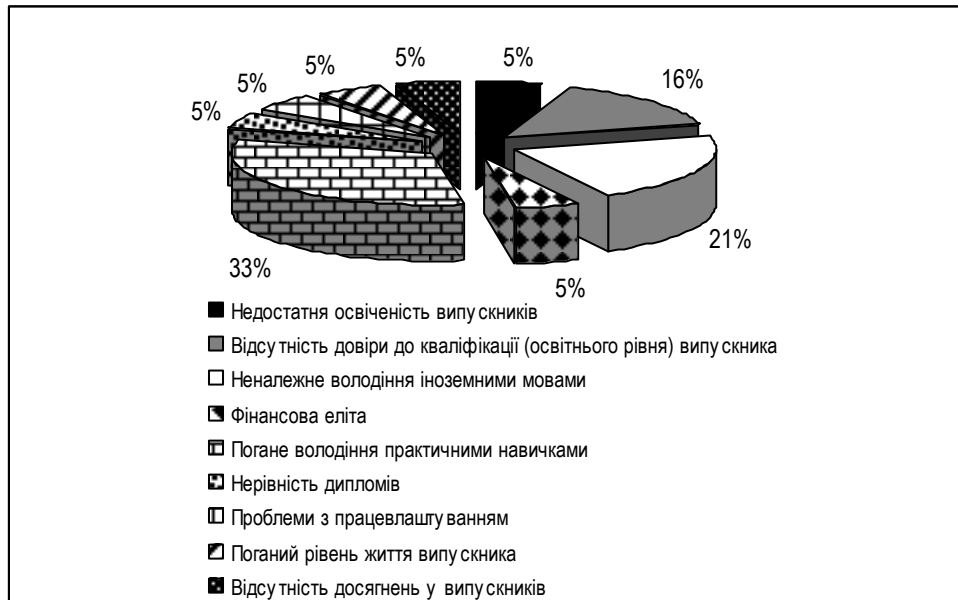

Рис. 7

З категорією "Випускник" ситуація аналогічна попередній. Першу позицію посідає погане володіння практичними навичками (33%). Також значні відсотки отримують неналежне володіння іноземними мовами (21%) та відсутність довіри до кваліфікації (освітнього рівня) випускника (16%).

Категорія "Наука" (рис. 8)

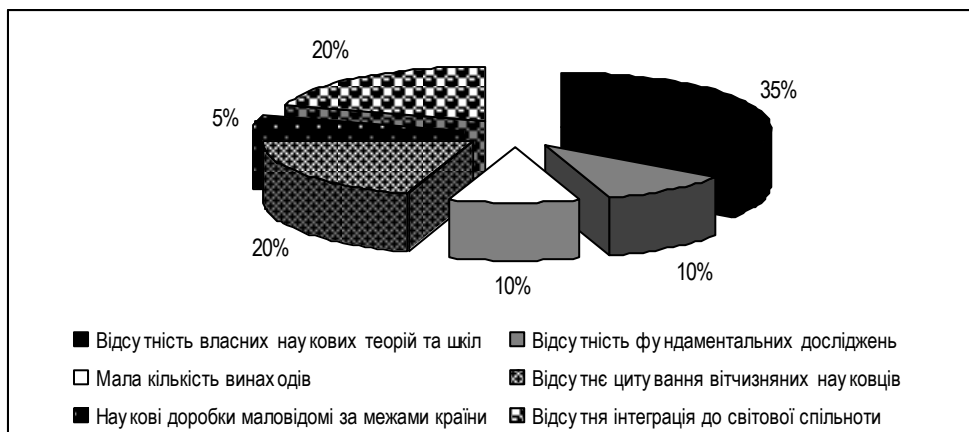

Рис. 8

Найбільший відсоток отримує така причина, як відсутність власних наукових теорій та шкіл (35%), відсутність цитування вітчизняних науковців та інтеграції до світової спільноти (по 20%) займають другу позицію. Третя позиція належить малій кількості винаходів та відсутності фундаментальних досліджень (по 10%).

У межах даної категорії називається ще одна причина – те, що вітчизняні наукові доробки маловідомі за межами країни (5%).

Категорія "Держава"

Дві основні причини, які продукує держава, це негативний спадок СРСР (38%) та різного роду корупція (22%). Невірний курс розвитку країни та неналежна діяльність керівництва країни (ці дві причини можна було б об'єднати в одну, оскільки саме керівництво країни обирає і реалізовує курс розвитку держави), а також менталітет нашого народу (по 11%) займають другу позицію. І останню позицію посідає ще одна причина, яка виділяється в межах даної категорії, – завелика кількість ВНЗ у нашій державі (7%).

Оскільки така причина, як негативний спадок СРСР, отримала значний відсоток, то варто представити її детально (рис. 9–10).

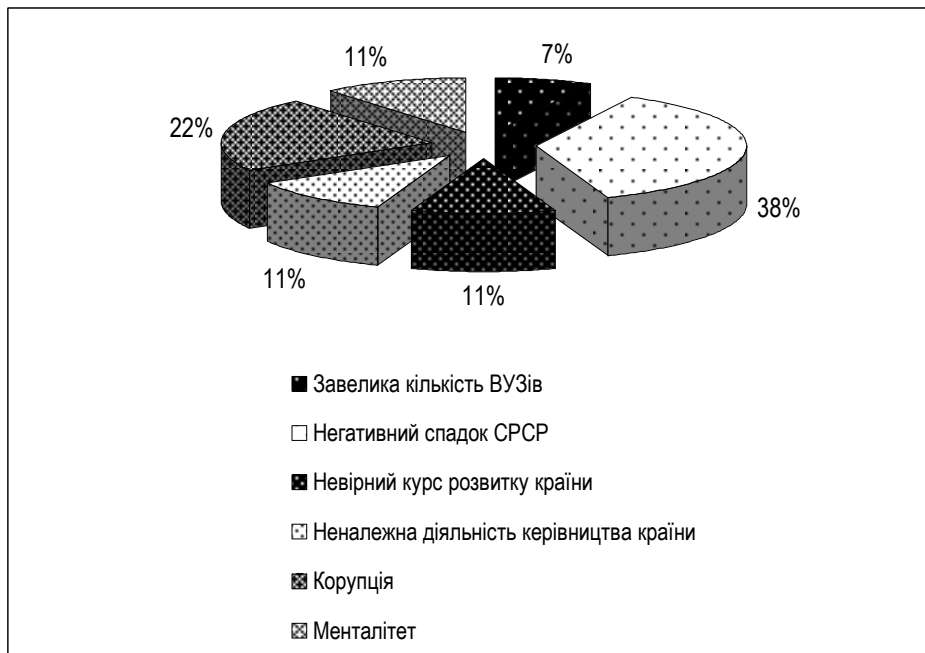

Рис. 9

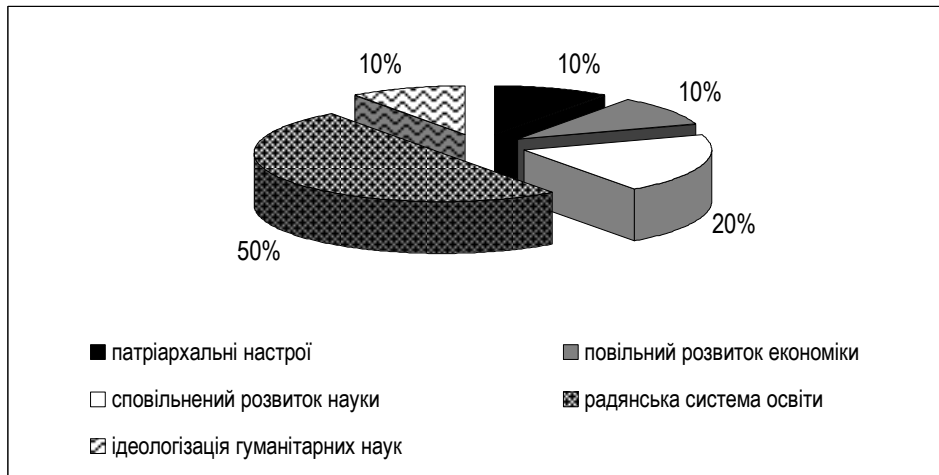

Рис. 10

І тут основною проблемою постає радянська система освіти – 50%. Також як спадщина від Радянського Союзу називається сповільнений розвиток науки в цілому (20%).

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Показовим є те, що респонденти назвали "основним винуватцем" того, що українських університетів немає у світових університетських рейтингах, назвали сам Університет! 31% та 58% (після групування) причин респонденти пов'язують саме з ВНЗ.

Короткі висновки по категорії "Економіка". Така причина, як неналежне державне фінансування освіти, хоча й належить до факторів більш загального рівня, але може породжувати безліч негараздів у освітньому житті. Водночас, це проблема рівня загального керування державою. Така ж проблема, як неналежне фінансування університетської діяльності самими ВНЗ, – це проблема, яка стосується всього українського суспільства, – проблема браку грамотних менеджерів, які б розподіляли фінанси ефективно й раціонально, – і відображається в освітній сфері. Низька зарплата викладачів також називається серед вагомих причин, оскільки заробітна платня класично вважається стимулом до високоякісної роботи, а якщо платня замала, то й віддача відповідна. Під невідповідною ціною за навчання мається на увазі або зависока, або, навпаки, іноді замала платня за навчання і як результат – недостатність коштів для розвитку тієї ж матеріальної бази або проведення досліджень. ВНЗ є непривабливими для інвесторів, оскільки в них не проводяться дослідження, результати яких могли б приносити користь, у тому числі – фінансову.

Звісно, важко робити пропозицію збільшити державне фінансування освіти, не перебуваючи біля державного керма. Тому доцільнішим є висловити такі пропозиції:

- ☞ керівники ВНЗ та їх підрозділів мають бути водночас гарними менеджерами або мати у своєму кадровому складі таких осіб, аби грамотно спрямовувати фінансові потоки на розвиток необхідних, актуальних напрямів у освітньому просторі;

- ☞ знову ж, керівництво ВНЗ та їх підрозділів постійно мають відстежувати стан матеріально-технічної бази своїх закладів і намагатися не просто оновлювати її, але й прагнути забезпечити її відповідність сучасному світовому рівню.

Короткі висновки по категорії "ВНЗ". Зрозуміло, що відсутність різного роду співпраці працює не на користь університетів. Закритість на внутрішньому просторі веде лише до ізоляції і деградації і в жодному разі не до розвитку. Основними проблемами, пов'язаними з навчальними предметами, є те, що, незважаючи на введення (номінальне, насправді, у переважній більшості випадків) Болонської системи, реально у вітчизняних ВНЗ досі у студентів відсутня можливість обирати предмети, що веде до того, що студенту, фактично, нав'язують "глобальні" знання теоретичного характеру. І, як наслідок, по-перше, закріплення практичних навичок є слабким або взагалі відсутнє, що неприпустимо в сучасному світі, коли практичні вміння часто є більш важливими, ніж будь-яка теорія. А, по-друге, студенти розуміються на всьому потроху, але не мають конкретних ґрунтовних знань за вузьким фахом. Погане закріплення навичок також прямо пов'язано з поганим матеріально-технічним забезпеченням.

Тут можна запропонувати таке:

- ☞ університети мають розвивати свої контакти найрізноманітнішими способами – в межах практик залучати студентів на роботу до бізнес-структур, отримувати замовлення від держави і, звісно, якомога тісніше співпрацювати з закордонними ВНЗ шляхом обміну як студентами, так і викладачами;

- ☞ вводити передбачене Болонською системою право вибирати предмети студентами самостійно;

- ☞ у цілому, не лише документально фіксувати наявність у вітчизняному освітньому просторі Болонської системи, а впроваджувати її реально.

Короткі висновки по категорії "Кадровий відділ". Застарілі методи і низький рівень викладання прямо пов'язані ще з однією причиною, виділеною в межах іншої категорії, а саме – спадкуванням радянської системи освіти (50%). Як не прикро констатувати, хоча Україна вже понад 20 років як незалежна держава, однак пережитки колишнього укладу все ще функціонують в ній, принаймні, на думку респондентів. Відсутність наукової та прикладної діяльності серед викладацького складу знову ж пов'язана з банальною відсутністю

коштів та матеріально-технічної бази для її впровадження. Хоча не потрібно відкидати і певну пасивність вітчизняних науковців. Неналежний рівень володіння іноземними мовами є проблемою всього суспільства, а не лише випускників ВНЗ та викладачів. Відсутність нобелівських лауреатів прямо пов'язана з вищеперерахованими причинами – аби вони з'явилися у нашій державі, необхідно створити умови для проведення серйозних досліджень.

☞ Викладачі мають цікавитися не лише новими досягненнями у їхній фаховій царині, а також і сучасними методиками викладання і постійно вдосконалювати свої методи роботи, а керівництво ВНЗ має додатково стимулювати їх до цього, наприклад, проводячи спеціальні семінари, форуми, присвячені сучасним методам викладання;

☞ необхідно, щоб усі підрозділи університетів мали свої дослідницькі центри, лабораторії, щоб викладачі могли проводити дослідження;

☞ варто створювати додаткові освітні програми не лише для студентів, але й для викладачів, зокрема з вивчення або вдосконалення володіння іноземними мовами.

Короткі висновки по категорії "Випускник". Ситуація аналогічна попередній. Практичним навичкам немає звідки взятися, якщо їх не має викладач, який навчає студента, і відсутні наукова лабораторія, дослідницький центр, де б їх можна було здобути. Відсутність довіри до кваліфікації (освітнього рівня) випускника як у вітчизняних, так і в закордонних працедавців не є дивиною, якщо врахувати всі вищеперераховані вади нашої освітньої системи.

☞ Потрібно постійно працювати в руслі зміни підходу самого студента до навчання: формувати в нього відчуття здорової конкуренції в освіті, розуміння цінності освіти та престижу диплома;

☞ для того щоб поліпшити імідж випускника та водночас покращити його мовний рівень необхідно розвивати програми обміну студентами.

Короткі висновки по категорії "Наука". Навіть враховуючи відсутність певних умов для проведення досліджень, не варто списувати відсутність власних наукових теорій, малу кількість винаходів та фундаментальних досліджень лише на цей фактор. Тут потрібно також зважати на менталітет народу та специфіку діяльності вітчизняних науковців, і викладачів зокрема. Відсутність цитування вітчизняних науковців, те, що вітчизняний науковий доробок маловідомий за межами країни, та постійні "хитання" в інтеграції до світової спільноти – тісно взаємопов'язані проблеми, які впливають одна з одною.

☞ Очевидно необхідна потужна стимуляція як на рівні університетів, так і на державному рівні викладацького складу у формі премій, грантів, винагород і т.п. за наукові досягнення, аби "розворушити" вітчизняну наукову спільноту. Відповідно, винагороди мають бути вагомими. Наприклад, якщо президентська премія в Україні становить 20 тис. гривень і це є еквівалентом шуби, то за кордоном перша премія на конференції може складати \$50 тис., і це є еквівалентом житла.

Короткі висновки по категорії "Держава". Про негативний спадок СРСР уже зазначалось вище. А от різного роду вияви корупції в освітній сфері, очевидно, є відображенням загальної корумпованості країни. Хибний курс розвитку країни та непослідовна і неефективна діяльність керівництва країни, а також менталітет нашого народу, який дане керівництво обирає, є макро-причинами, які досить важко характеризувати. А ось занадто велика кількість ВНЗ – це справді болюча проблема нашого суспільства. Саме цей фактор убиває ряд позитивних аспектів в організації освіти, перший з яких – це престижність освіти (на відміну від радянського стандарту "обов'язковості" її). Отже необхідно:

☞ ще і ще раз аналізувати негативні сторони радянської системи освіти і уникати їх у сучасній системі освіти;

☞ надавати акредитацію лише тим ВНЗ, які справді відповідають їй, хоча така порада, зазвичай, тоне в паперовій бюрократії та тій же славнозвісній вітчизняній корупції.

У цілому, варто зазначити, що ще одним вагомим висновком щодо методології дослідження стає те, що думки та оцінки студентства щодо проблем вищої освіти в Україні тотожні аналогічним думкам та оцінкам вищого керівництва ВНЗ, багатьох учених та викладачів. Тобто, можна зазначити, що студент теж є "достойним" експертом з питань освітньої системи.

1. *Згуровський М.* Реформа вищої освіти – необхідний чинник суспільних перетворень [Електронний ресурс] / М. Згуровський // Дзеркало тижня. Україна. – 2012. – 23 січ. – № 2. – Режим доступу : <http://kpi.ua/1203-1>

2. *Курбатов С.* Університет світового класу як матеріалізація ідеї елітного навчального закладу ХХІ сторіччя [Електронний ресурс] / С. Курбатов // Філософія освіти : теорія і практика управління соціальними системами. – 2011. – № 3. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Tipuss/2011_3/Kurb.pdf

3. *Мокін Б. І.* А чи варто Україні зміцнювати радянську систему атестації наукових і науково-педагогічних кадрів? [Електронний ресурс] / Б. І. Мокін. – Режим доступу : <http://www.osvita.org.ua/articles/53.html>

4. *Леновицкая О.* Путь к профессионализму в высшем образовании [Електронний ресурс] / О. Леновицкая // Зеркало недели. Украина. – 2011. – 3 июня. – № 20. – Режим доступу : http://zn.ua/EDUKATION/put_k_professionalizmu_v_vysshem_obrazovanii-82153.html

5. *Стріха М.* Талановитих і чесних держава не потребує: про причини падіння рівня освіти в Україні // Країна. – 2012. – 10 трав. – № 18 (121). – С. 32–35.

Транслітерований список джерел

1. Zgurovs'kyj M. Reforma vyshhoi' osvity – neobhidnyj chynnyk suspil'nyh peretvoren' / M. Zgurovs'kyj // "Dzerkalo tyzhnja. Ukrai'na" – 2012. – 23 sich. – № 2. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://kpi.ua/1203-1>[in Ukrainian]

2. Kurbatov S. Universytet svitovogo klasu jak materializacija idei' elitnogo navchal'nogo zakladu ННІ storichchja [Elektronnyj resurs] / S. Kurbatov // *Filosofija osvity : teorija i praktyka upravlinnja social'nymy systemamy*. – 2011. – № 3. – Rezhym dostupu : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Tipuss/2011_3/Kurb.pdf [in Ukrainian]
3. Mokin B.I. A chy varto Ukrai'ni zmicnjuvatyradjans'ku systemu atestacii' naukovyh i naukovo-pedagogichnyh kadriv? [Elektronnyj resurs] / B.I. Mokin. – Rezhym dostupu : <http://www.osvita.org.ua/articles/53.html> [in Ukrainian]
4. Lenovickaja O. Put' k professionalizmu v vysshem obrazovanii [Elektronnyj resurs] / O. Lenovickaja // "Zerkalo nedeli. Ukraina". – 2011. – 3 ijunja. – № 20. – Rezhim dostupu : http://zn.ua/EDUKATION/put_k_professionalizmu_v_vysshem_obrazovanii-82153.html [in Russian]
5. Striha M. Talanovytyh i chesnyh derzhava ne potrebuje: pro prychny padinnja rivnja osvity v Ukrai'ni // "Krai'na". – 2012. – 10 trav. – № 18 (121). – S. 32–35. [in Ukrainian]

Отримано 21.06.12

Л. Л. Юзва, канд. соціол. наук

**"ПОЧЕМУ УКРАИНСКИХ ВУЗОВ НЕТ В МИРОВЫХ РЕЙТИНГАХ?":
ОТВЕТ СОВРЕМЕННОГО СТУДЕНТА-ВЫПУСКНИКА**

В статье автор анализирует массив ответов (на вопрос "отсутствия" отечественных вузов в современных мировых рейтингах) студентов-выпускников одного из ведущих украинских университетов. Для анализа массива полученных ответов был использован метод контент-анализа.

Ключевые слова: университет, мировой рейтинг, контент-анализ, образование.

L. L. Yuzva, Candidate of Sociological Sciences

**"WHY NO UKRAINIAN UNIVERSITIES IN THE WORLD RANKING?":
RESPONSE OF MODERN GRADUATE STUDENT IN THE ARTICLE**

In the article examines an array of responses (on the issue of "absence" of national universities in the modern world rankings) graduate students one of the leading Ukrainian universities. To analyze finger obtained was used in the method of content analysis.

Keywords: university, world ranking, content analysis, education.